

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพระบบการบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ประการที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ และ ประการที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูล และแนวทางส่งเสริมการใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตของการศึกษา
2. เครื่องมือในการศึกษา
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษารอบคลุมพื้นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา 9 สถาบัน ในจังหวัดเชียงใหม่ ดังสถาบันอุดมศึกษาต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อสถาบัน	สังกัด	จังหวัด
1	วิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่	กระทรวงวัฒนธรรม	เชียงใหม่
2	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่	กระทรวงสาธารณสุข	เชียงใหม่
3	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยรัฐ	เชียงใหม่
4	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	มหาวิทยาลัยรัฐ	เชียงใหม่
5	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	มหาวิทยาลัยรัฐ	เชียงใหม่
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยรัฐ	เชียงใหม่
7	มหาวิทยาลัยพายัพ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	เชียงใหม่
8	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	เชียงใหม่
9	วิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเชียงใหม่	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	เชียงใหม่

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่จะทำการศึกษา คือ ผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ แต่เนื่องจากผู้บริหารบางสถาบันติดภารกิจ ไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ จึงได้ส่งตัวแทนมาเป็นผู้ให้ข้อมูลแทน ซึ่งได้กำหนดเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 6 คน หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 8 คน อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

ตารางที่ 2 ประเภทผู้ให้ข้อมูลหลักของสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	สถาบัน	ประเภทผู้ให้ข้อมูลหลัก	จำนวน (คน)
1	วิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่	หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	1
2	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่	หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
3	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ	1
4	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	ผู้บริหารระดับสูง	2
		หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	1
		เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ	1
5	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	ผู้บริหารระดับสูง	1
		อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	1
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ผู้บริหารระดับสูง	1
		หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	1
		เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ	1
7	มหาวิทยาลัยพายัพ	ผู้บริหารระดับสูง	1
		หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ	1
8	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	ผู้บริหารระดับสูง	1
		หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ	1
9	วิทยาลัยพาริอิสเตอร์นเชียงใหม่	หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
		อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	1

3. ขอบเขตของเนื้อหา

3.1 สภาพระบบบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
เชียงใหม่

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูล
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ปัจจัย 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

3.2.2 ปัจจัยด้านองค์กร

3.2.3 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้และแนวทางส่งเสริมการ
ใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตระยะเวลา

เริ่มทำการศึกษาดังแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.
2548

เครื่องมือในการศึกษา

ในการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือ 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นประเด็นการ
วิเคราะห์เอกสาร และ ชุดที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ ใช้ในการประกอบการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
หลักของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี 3 ประเด็นหลัก คือ

1. สภาพระบบบริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลของ
สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
3. ปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้และแนวทางส่งเสริมการใช้ระบบ
บริการสื่อสารข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบความคิด
2. รวบรวมประเด็นที่จะสัมภาษณ์ สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การศึกษา
3. นำประเด็นการสัมภาษณ์มาปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบ
อิสระ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

4. นำประเด็นการสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 2 คนคือ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและเทคโนโลยีสารสนเทศ รศ.ดร. ศิริชัย อุ่นศรีสง มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์พลวัฒน์ จินตนาภรณ์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวได้เพิ่มเติมประเด็นเกี่ยวกับ การลงทุนในระบบบริการสื่อสารข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลเพื่ออนาคต และแนวทางในการเลือกใช้ระบบบริการสื่อสารข้อมูลในอนาคต

5. ปรับปรุง และจัดทำเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา มี 2 วิธี ดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

โดยศึกษาจากหนังสือ รายงานการวิจัย อินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นหลักการ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร ระบบบริการสื่อสารข้อมูล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ขององค์กร และกระบวนการตัดสินใจซื้อขององค์กร

2. การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

การรวบรวมข้อมูลใช้ประเด็นการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา และดำเนินการสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 6 คน หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 8 คน อาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่พัสดุและอื่น ๆ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน จำนวน 9 สถาบัน โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

2.1 เตรียมประเด็นการสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.2 เตรียมอุปกรณ์ที่ช่วยในการบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์

2.3 นัดหมายวัน เวลา และสถานที่เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ได้เตรียมไว้ พร้อมบันทึกข้อมูล

ระหว่างการสัมภาษณ์

2.5 จัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเอาข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสาร มาวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก มาตรฐานของความครบถ้วนพอ เพียงและน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยในการสัมภาษณ์เชิงลึกได้นำประเด็นที่ตั้งไว้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและแก้ไขในขั้นต้น จึงได้นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ให้ ข้อมูลหลัก 2-3 คนก่อน พร้อมรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคำถามจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้น จึงปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ให้เหมาะสม จึงจะนำไปใช้เป็นประเด็น การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักคนอื่นต่อไป แล้วจึงนำข้อมูลทั้งที่ได้ศึกษาจากเอกสาร และข้อมูล เชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ จัด ระเบียบข้อมูล และเขียนเรียบเรียงเพื่อหาความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของข้อมูล ตามกรอบแนวความคิดที่ ได้กำหนดไว้